

Afrika

Et kontinent med potentiale til mere

Danmark kan eksportere mere til – og købe mere fra – Afrika

Afrika byder på et enormt potentiale for danske virksomheder – både som eksportdestination og som et sted at gøre indkøb eller få fremstillet input til sin egen produktion. Men Afrika er et helt kontinent med 54 lande, og derfor varierer forholdene også fra land til land.

Analysen her har til formål at udpege lande i Afrika, der kunne være interessante for danske virksomheder i produktionsøjemed og som eksportdestination.

Hvert enkelt land har sine individuelle styrker og svagheder. Der er et vist sammenfald mellem de lande, som er interessante som eksportmarkeder, og dem, som er interessante i indkøbs- eller produktionsøjemed. Men der er også åbenlyse forskelle.

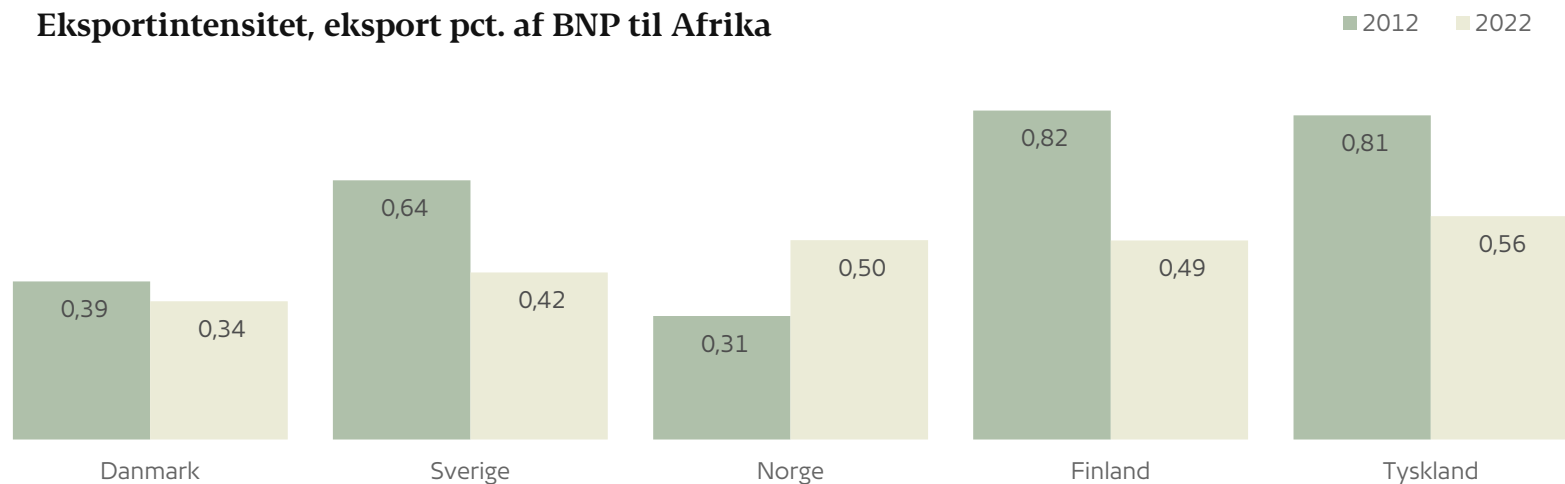
Dansk eksport til og investeringer i Afrika halter bagefter

Eksporten af varer fra Danmark til Afrika udgjorde 9,7 mia. kr. i 2023. Det svarer til én pct. af den samlede danske vareeksport. Serviceeksporten udgjorde 29 mia. kr. i 2022, men udgjordes mestendels af søtransport.

Sammenlignet med de nordiske lande og Tyskland er den danske eksportintensitet til Afrika relativt lav. Det tyder på, at Danmark har potentiale til at eksportere mere til Afrika som helhed.

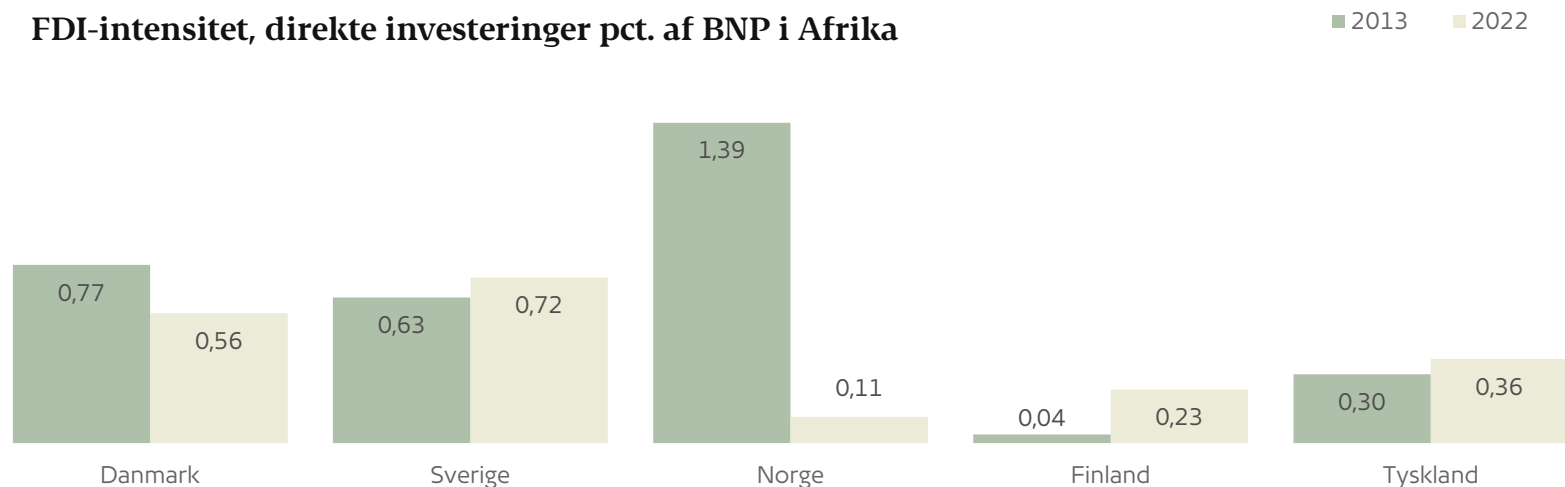
Danmarks beholdning af investeringer (FDI-intensitet) i Afrika ligger relativt højt i sammenligningen med vores nabolande. Udviklingen har dog været negativ over det seneste årti, mens det omvendte har været gældende for Sverige, Tyskland og Finland.

Eksportintensitet, eksport pct. af BNP til Afrika

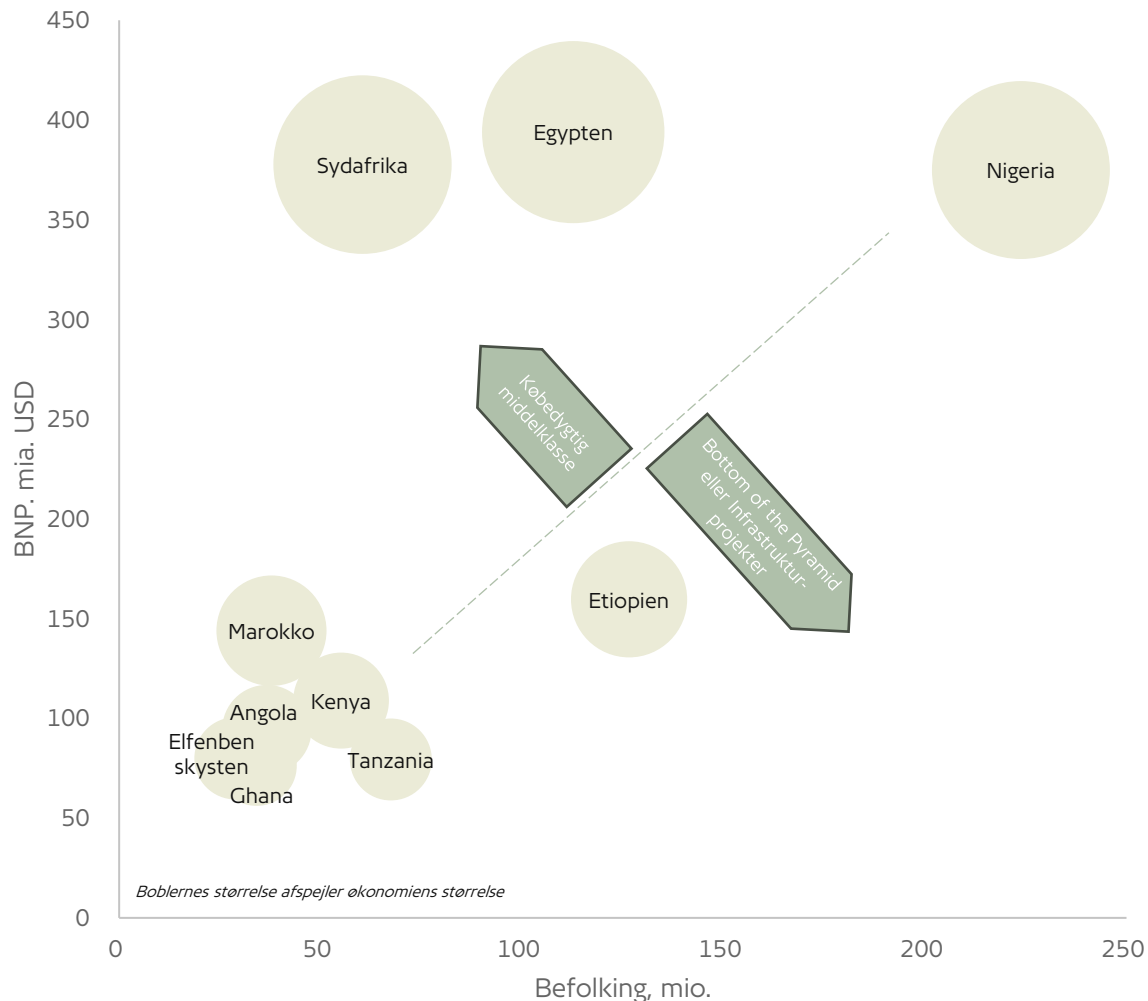
Kilde: UN Comtrade

FDI-intensitet, direkte investeringer pct. af BNP i Afrika

Anm.: FDI er opgivet efter beholdninger ultimo året
Kilde: De respektive landes statistikbureauer

De ti største økonomier i Afrika, 2023

Kilde: IMF World Economic Outlook og Verdensbanken

Mere eksport til Afrika

Stor forskel på købekraft

Kontinentets hastigt voksende befolkning er grund til, at danske virksomheder bør skele til Afrika ifm. vækststrategier. Der er dog store forskelle i de afrikanske landes købekraft, og det er derfor ikke alle egne af kontinentet, der er lige egnede til at aftage danske højprisprodukter. Virksomheder med sådanne produkter bør enten rette fokus mod lande med en stor og købestærk middelklasse eller tilpasse deres produkter til et lavere prissegment.

Sydafrikas relativt høje købekraft er årsag til, at danske virksomheder som Bang & Olufsen, Pandora og BoConcept sælger i landet. Herudover bør danske virksomheder med højprisprodukter rette blikket mod **Marokko, Egypten** og til dels **Elfenbenskysten**, hvis økonomier står på tærsklen til at rykke op i kategorien *øvre mellemindkomstland*.

Langt de fleste lande i Afrika har dog en væsentligt lavere købekraft end de ovennævnte lande. Her bør salgsstrategien i stedet være "*Bottom of the Pyramid*", hvor fokus er på at nå ud til den brede masse med overkommelige priser – eller gå efter at deltage i de infrastrukturprojekter, som en del afrikanske lande implementerer i disse tider.

Etiopien kommer til at opleve et sandt populationsboom i de kommende årtier. Befolkningen vil vokse med godt 100 mio. mennesker inden 2050. Alligevel vil landet formå at løfte den gennemsnitlige indkomst betragteligt i de kommende år – godt 16 pct. per år (i nominelle termer) mellem 2022 og 2029 ifølge Valutafonden.

I Vestafrika bør danske virksomheder have lande som **Elfenbenskysten** og til dels **Nigeria** i mente. Elfenbenskysten står næsten til at fordoble sin befolkning til 56 mio. mennesker inden 2050. Og formår landet at holde sit vækstmomentum, vil det i løbet af det næste årti kunne indfri sit mål om at blive et af en håndfuld øvre mellemindkomstlande i Afrika.

Nigerias primære force som salgsdestination skyldes befolkningens størrelse. Landets lave indkomst gør dog, at landet vil forblive et nedre mellemindkomstland i den overskuelige fremtid. Hertil kan en myriade af bureaukrati og svage rammevilkår for forretningslivet virke afskrækkende på virksomheders forsøg på at penetrere det nigerianske forbrugermarked. Det nigerianske marked vil derfor primært henvende sig til danske virksomheder med en "*bottom of the pyramid*"-strategi, hvor målet er at ramme den brede masse.

Mulige produktionslande

Som produktionsdestination er Afrikas primære force dets voksende og unge befolkning, der udgør en enorm arbejdsstyrke. Den skal dog også være veluddannet og produktiv for at være interessant for danske højteknologiske produktionsvirksomheder. Hertil skal infrastrukturen være af en vis kvalitet og de institutionelle kvaliteter være betryggende.

Egypten

Egyptens strategiske lokation, det store hjemlige marked samt en for kontinentet høj humankapital og produktivitet har gjort landet attraktivt for forskellige typer af produktionsvirksomheder. De største bilmærker i verden har produktionsanlæg i landets mange industrizoner. Egyptens lange tradition inden for tekstilproduktion er fortsat et trækplaster for tøjgiganter som Inditex (ejer Zara) og H&M. Herudover huser landet bl.a. en veludviklet farmaindustri, hvori giganter som Pfizer, GlaxoSmithKline og Sanofi opererer.

Etiopien

Etiopien er en bobler. Landet ligger i den lavere ende på de fleste af de vurderede parametre, og landet synes derfor uinteressant som produktionsdestination. Etiopien har alligevel formået at fremavle en tekstilindustri omkring hovedstaden Addis Ababa. En relativt veludviklet bomuldsindustri, en af Afrikas største (og billigste) arbejdsstyrker og energi fra vedvarende kilder er faktorer, der har trukket internationale spillere som H&M og PVH Corp. til landet. Selvom Etiopiens lokation (ingen kystadgang) kan sætte spørgsmålstegn ved forsyningsikkerheden, har landets tætte forhold til Djibouti og en langsigtet aftale om havneadgang været afgørende for Etiopiens handel med omverdenen.

Marokko

Marokko har over de seneste to årtier fokuseret intensivt på at reformere landets økonomi mhp. at tiltrække udenlandske investeringer. Landets humankapital og produktivitet er blandt de højeste på kontinentet, ligesom de institutionelle kvaliteter tæller til landets fordel. Lokationen tæt på Europa er med til at minimere sårbarheden i forsyningskæderne. Udviklingen har bevirket, at Marokko allerede i dag er hjemsted for en af Afrikas største produktionshubs inden for bil- og flyindustrien, der huser globale virksomheder som Stellantis-gruppen og Boeing.

Sydafrika

Afrikas mest industrialiserede nation betegnes med god grund som "Porten" til kontinentet grundet landets veludviklede infrastruktur. Sydafrika har ligeledes en veluddannet og produktiv arbejdsstyrke at tage af. Landets primære svaghed er kvaliteten af institutionerne, der har været i forfald over de senere år, og kan være en hæmsko for erhvervslivet. Der er dog lys forude. Landets nye midter-regering har genskabt tiltroen til, at Sydafrika omsider kan ændre grundlæggende strukturer i økonomien for at skabe bæredygtig vækst.

Vestafrika

I Vestafrika bør danske virksomheder skele til Ghana som mulig produktionsdestination. Humankapitalen er relativt høj for regionen, men produktiviteten er til den svage side. Vigtigt for Ghana har landets stærke institutioner stået sine prøver i en turbulent region. Senegal er også en oplagt kandidat i regionen, men Ghanas officielle sprog (engelsk) taler til landets fordel. En produktionsbase i Ghana vil også kunne servicere det store nigerianske marked.

Rwanda

Selvom Rwanda umiddelbart ikke lyder som en oplagt produktionsdestination qua lokationen i det centrale Afrika, har landet vigtige styrkepositioner. Over en bred kam har Rwanda de stærkeste institutioner i Afrika, og fokuset på at udvikle en dynamisk økonomi har givet erhvervslivet nogle af kontinentets bedste rammevilkår. Kvaliteten af humankapitalen ligger i den høje ende for kontinentet, men produktiviteten ligger i den lavere ende. Rwanda er ved at etablere sig som en hub for informations- og kommunikationsteknologi i Afrika og huser i dag globale virksomheder som Microsoft, Amazon og Ericsson.

Lande med potentiale for dansk eksport

Mange af de indikatorer, der gør sig gældende for attraktiviteten som produktionsdestination, er også gældende for attraktiviteten som eksportdestination. Danske virksomheder bør derfor også have Sydafrika, Egypten og Marokko in mente, hvis man påtænker at eksportere til Afrika. Herudover udgør Nigeria, Etiopien og Elfenbenskysten interessante markeder.

Egypten

Inden 2050 vil Egypten have øget sin befolkningsstørrelse med Spaniens ditto til at udgøre 160 mio. mennesker. Den massive befolkningsvækst vil sætte sig i en begrænset fremgang i den gennemsnitlige indkomst, der dog niveaumæssigt vil ligge i toppen for kontinentet som helhed. Siden 2004 har Egypten haft en handelsaftale med EU, der reducerer tariffen på bl.a. industrielle varer og letter handlen med landbrugs- og fødevarer. En dybere frihandelsaftale er på tegnebrættet.

Etiopien

Afrikas næstmest befolkningsrige land vil vokse med 80 pct. inden 2050. Udviklingen svarer til en befolkningstilvækst på 100 mio. mennesker, hvilket vil sætte enhver økonomi under pres. Indtil en borgerkrig brød ud i 2020 var landet dog blandt kontinentets funklende stjerner med en gennemsnitlig realvækst i BNP på 8 pct. per år i det forrige årti. Statsbankerotten i 2023 har sat landet kraftigt tilbage, men med implementeringen af økonomiske reformer ifm. det igangværende IMF-program forventes landet at indhente det tabte i de kommende år, hvorfor gennemsnitsindkomsten (i løbende priser) forventes at vokse med godt 16 pct. om året frem mod 2029.

Sydafrika

Den sydafrikanske økonomi har været stagnerende over længere tid. Men det ændrer ikke på det faktum, at landet har en af kontinentets mest købestærke befolkningsgrupper. Den gennemsnitlige indkomst ligger over niveauet for ASEAN (fraregnet højindkomstlandene Singapore og Brunei). Selvom de institutionelle kvaliteter har været i forfald over de senere år, er de operationelle risici blandt de laveste på kontinentet. Sydafrika har siden 2000 haft en handelsaftale med EU, der løbende er blevet udvidet, og handlen mellem Sydafrika og EU er nu den største af slagsen i Afrika.

Nigeria

Nigeria bør være interessant for danske virksomheder grundet økonomiens og befolkningens samlede størrelse. Inden 2050 vil Nigerias befolkning runde 350 mio. mennesker og udgøre verdens tredjemest befolkningsrige land. Ungebefolkningen (0-14-årige) udgør 43 pct. af den samlede befolkning, og der er derfor udsigt til en potentielt enorm forbrugerbasis. Landet har dog svært ved at få gang i væksten, hvorfor den gennemsnitlige indkomst forventes at falde på sigt. Kvaliteten af de institutionelle kvaliteter kan tilmed påvirke de operationelle risici. Danske virksomheder bør derfor nøje segmentere det nigerianske marked og fastlægge salgskanaler før penetrering.

Elfenbenskysten

I Vestafrika er Elfenbenskysten interessant som eksportdestination. Landet står næsten til at fordoble sin befolkning til 56 mio. mennesker inden 2050. Den kakaoproducerende nation oplevede et sandt vækstmirakel efter uafhængigheden i 1960'erne og ind i 1970'erne, men et kollaps i kakaoprisen og efterfølgende politisk ustabilitet formøblede hurtigt den positive udviklingen.

Vigtige økonomiske og politiske reformer, sat i gang i løbet af de seneste 12 år, har bevirket, at Elfenbenskysten kommer til at være blandt en håndfuld højvækstlande i Afrika i de kommende år. Fremgangen i landets institutionelle kvaliteter over de senere år har tilmed betydet, at Elfenbenskysten har fået tildelt dets til dato højeste eksterne rating (på niveau med Sydafrika).

Marokko

I Marokko er befolkningstilvæksten ikke nær så høj som andre steder i Afrika. Med en forventet årlig gennemsnitlig vækst i indkomsten på fem pct. frem mod 2029 kan Marokko til gengæld forvente at blive et øvre mellemindkomstland inden udgangen af årtiet, hvilket vil skabe en relativt købestærk befolkning på godt 40 mio. mennesker.

Sammenligning af forskellige indikatorer - Befolkningsudvikling

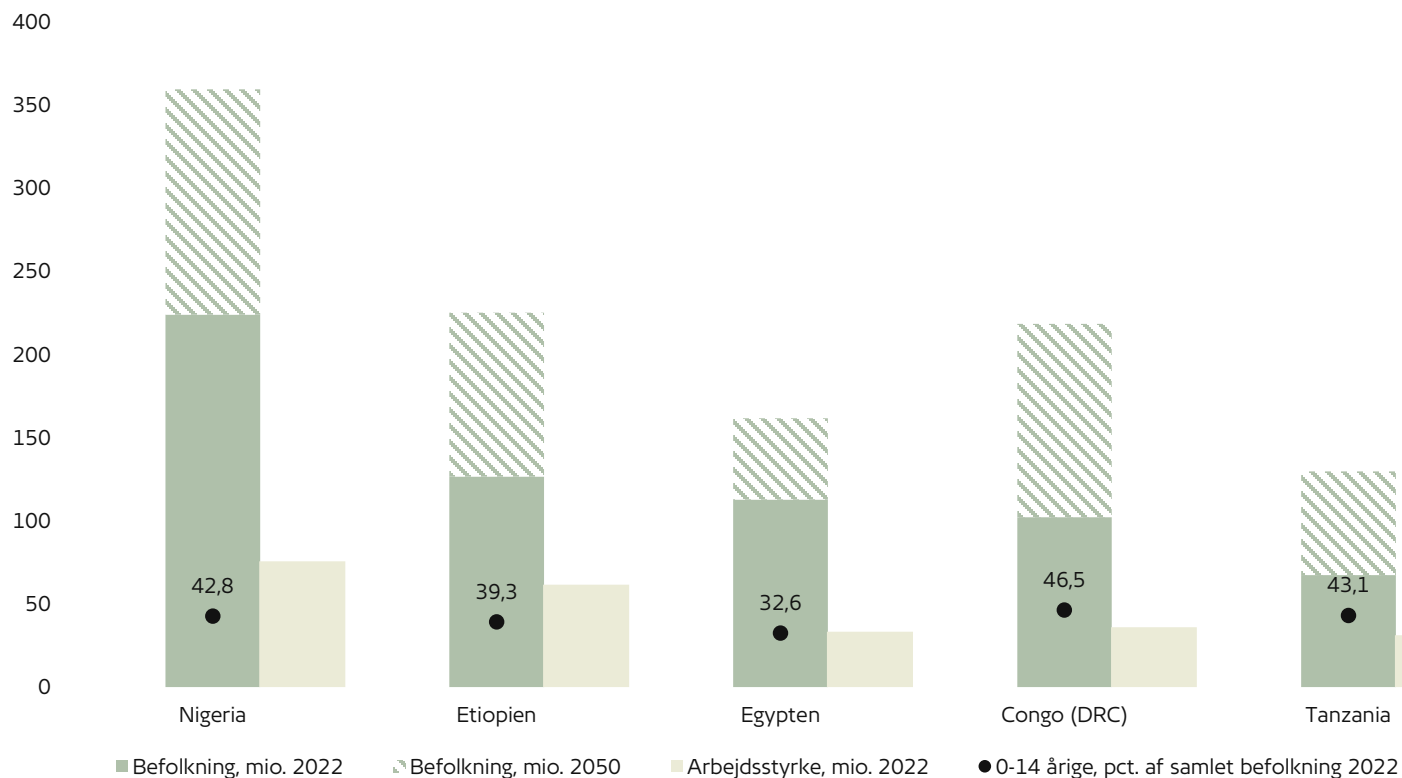
Stor og ung befolkning skaber muligheder

Som produktionsdestination er Afrikas primære force dets voksende og unge befolkning. Verdensbanken forventer, at mellem 2030 og 2050 vil Afrika syd for Sahara (SSA) stå for 90 pct. af befolkningstilvæksten i den arbejdsdygtige alder på globalt plan. Det kan oversættes til, at 8-11 mio. mennesker vil tilslutte sig kontinentets arbejdsstyrke hvert år i de kommende årtier.

Befolkningsrige lande som Egypten, Etiopien, Tanzania og særligt Nigeria vil også i fremtiden forme demografiudviklingen på det enorme kontinent. Sidstnævnte står til at øge befolkningstallet med 135 mio. inden 2050 for at blive verdens tredje mest befolkningsrige land.

Mens industrialiserede lande ser ind i en fremtid med faldende fertilitet, byder Afrika som helhed på et af klodens yngste befolkningsgrupper. Unge under 14 år udgør omtrent 42 pct. af den samlede befolkning i SSA. Bare i Nigeria og Etiopien udgør ungebefolkningen næsten 150 mio. mennesker.

Samlet befolkning, arbejdsstyrke og 0-14 årige

Anm.: Befolkning fremskrevet med en antagelse om medium fertilitet
Kilde: FN og Verdensbanken

Sammenligning af forskellige indikatorer – Humankapital

Store forskelle i arbejdsstyrkens kunnen

På trods af en stor arbejdsstyrke er kontinentet som helhed kendetegnet ved at have en lav human kapital. Human kapital, viden, færdigheder og sundhed, som arbejdsstyrken besidder, er afgørende for virksomheders produktivitet – og dermed for danske produktionsvirksomheder.

Global Innovation Index* *Human Capital and Research* er en samleindikator for humankapitalen og innovationsgraden i et land. Indikatoren, hvis skala går fra 0 til 100, dækker bl.a. over, hvor meget et land bruger på dets uddannelsessystem, kvaliteten af uddannelsessystemet og befolkningens uddannelsesniveau.

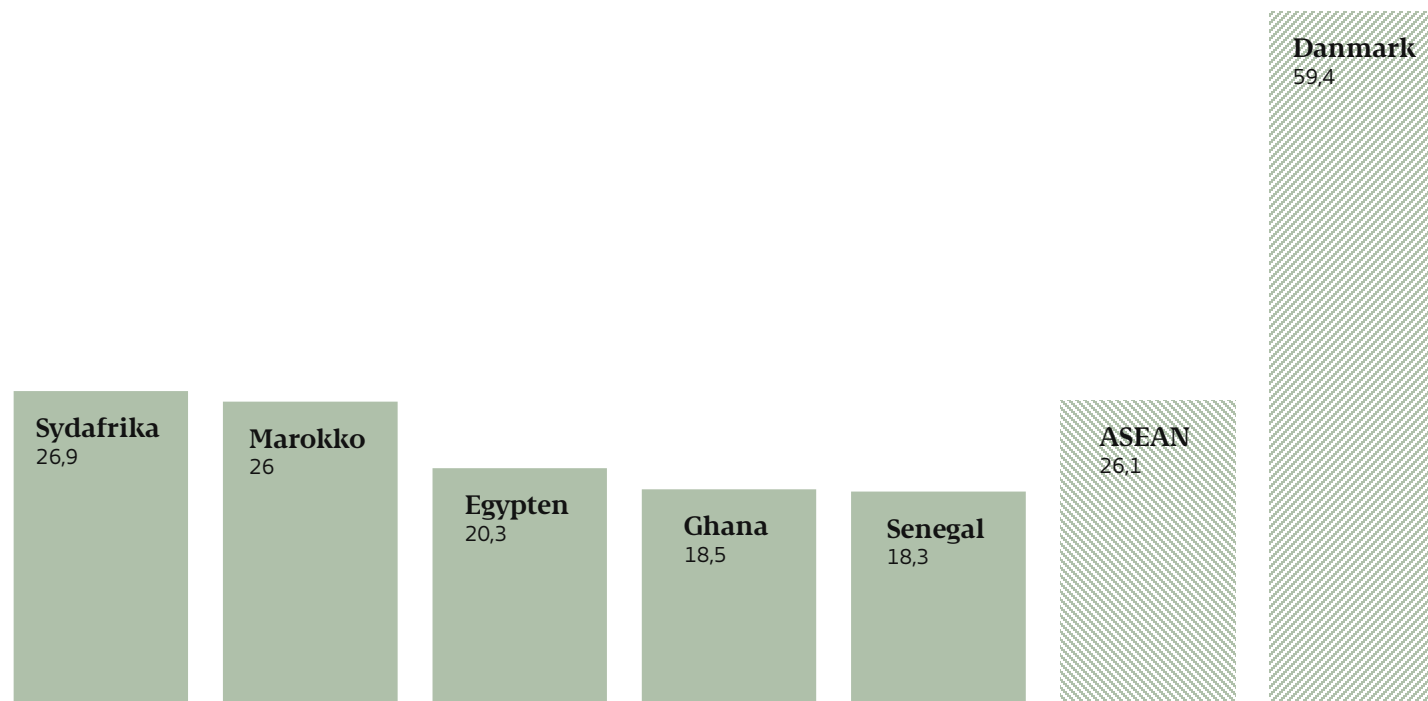
I Afrika scorer **Botswana og Namibia** højest med en score på henholdsvis 35,6 og 29,2 i 2022. Det er dog lande med små befolkninger på omtrent 2,5 mio. mennesker, og de kan derfor synes uinteressante som produktionsdestinationer.

Herefter følger **Sydafrika og Marokko**, hvis scorer er på niveau med ASEAN-landene fraregnet højindkomstlandene Singapore og Brunei. Sydafrika er kontinentets mest industrialiserede nation, og med mere end 70 pct. af voksenbefolkningen, der som minimum har gennemført en ungdomsuddannelse (upper secondary), råder landet over en veluddannet arbejdskraft. Marokkos kvalificerede arbejdskraft er også en af årsagerne til, at landet oplever en boomende fremstillingsindustri.

I Vestafrika er humankapitalen størst i de demokratiske højborgene **Ghana og Senegal**. For Ghanas vedkommende har omtrent 20 pct. af voksenbefolkningen gennemført en ungdomsuddannelse. Selvom det generelle uddannelsesniveau er lavere i Senegal, har landet store ambitioner om at lukke dette gap, hvorfor Senegals udgifter til uddannelse er blandt de højeste i Afrika.

*: en del af FN

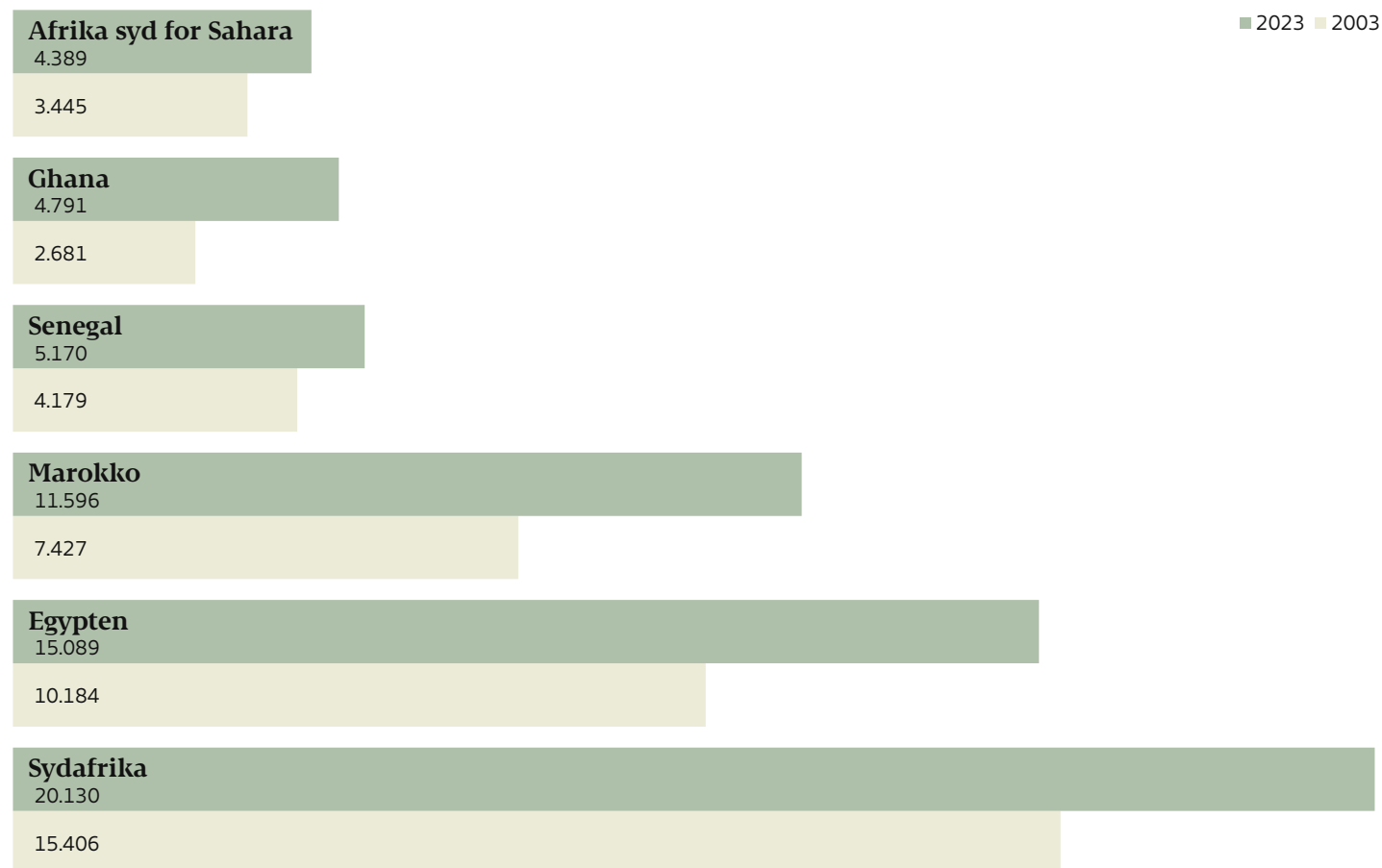
Humankapital, 2022

Anm.: ASEAN er fraregnet Singapore og Brunei
Kilde: Global Innovation Index, Human Capital and Research

Sammenligning af forskellige indikatorer – Produktivitet

Årligt output per arbejder, 2015-priser, USD

Humankapital afspejler sig i produktiviteten

Den relativt lave humankapital afspejler sig også i en lav produktivitet på tværs af kontinentet. En høj produktivitet er vigtigt for den langsigtede vækst. Output per arbejder i SSA var på godt \$3.500 i 2003. 20 år senere var tallet \$4.400. Den primære årsag til den svage produktivetsudvikling skal findes i, at langt den største andel af arbejdsstyrken er beskæftiget i primære erhverv såsom landbrug og minedrift, der stadig er meget arbejdskraftintensive.

Blandt de førnævnte lande er produktiviteten i **Marokko, Egypten og Sydafrika** dog langt højere end gennemsnittet for regionen. Fra 2003 til 2023 var produktivetsvæksten størst i Marokko på 56 pct.

Sammenligning af forskellige indikatorer – Infrastruktur

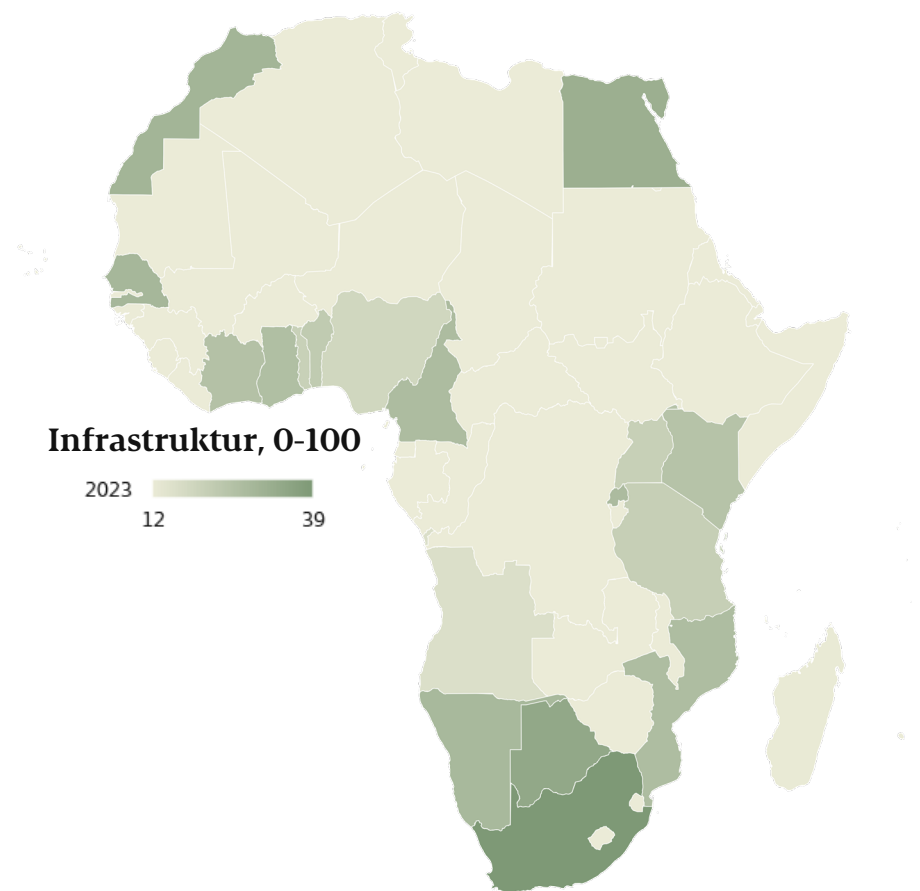
Store investeringer i infrastruktur på tværs af kontinentet

Kvaliteten af den fysiske og digitale infrastruktur er et vigtigt aspekt, der er med til at afgøre produktiviteten i et land - og dermed potentialet som produktionsdestination.

Sydafrika har kontinentets stærkeste infrastruktur, hvilket også er en af årsagerne til, at landet kaldes "Porten til Afrika". Transportinfrastrukturen er særligt stærk, og den digitale infrastruktur understøtter kontinentets absolut stærkeste finansielle sektor. Energi-infrastrukturen halter dog med jævnlige strømafbrydelser. Scoren er på niveau med asiatiske lande som Vietnam og Indonesien.

Kvaliteten af **Egyptens** infrastruktur ligger også i den høje ende for kontinentet. Landet har investeret massivt i den fysiske infrastruktur som veje, jernbaner og lufthavne.

Med et spring i scoren fra 18 i 2011 til 28 i 2023 er **Rwanda** blandt højdespringerne i Afrika. Det lille land med en befolkning på 14 mio. mennesker blev sat tilbage efter folkedrabet i 1994. Fremsynede politikker har sat Rwanda på landkortet, og i dag er landet en spirende hub for informations- og kommunikationsteknologi.

Anm.: Data er ikke tilgængelig for lande markeret med sandfarvet
Kilde: Global Innovation Index, Infrastructure - dækker bl.a. over digitaliseringsgraden og den fysiske infrastruktur i et land. Indikatoren inkluderer også Verdensbankens indikator for den logistiske effektivitet (Logistics Performance Index).

Sammenligning af forskellige indikatorer – Institutioner

Stærke institutioner i de mindre lande

Afrika forbindes ofte med høje politiske og kommercielle risici. En række afrikanske lande har over det seneste årti dog oplevet en markant fremgang i offentlig ledelse og forvaltningskik. Tabellen viser de institutionelle kvaliteter for de fem bedst præsterende lande. Bemærk at **Botswana og Namibia** konsekvent scorer højt for alle indikatorer, men er udeladte fra oversigten.

Rwandas fokus på at effektivisere den statslige styring har gjort, at landets institutionelle kvaliteter ligger i toppen for kontinentet. Scorerne for **Senegal, Ghana og Sydafrika** er også i den høje ende, men for sidstnævnte har udviklingen over det seneste årti primært været negativ. Sydafrika har længe kæmpet med en ineffektiv og korrumpet stat, hvilket har bidraget til en stagnerede økonomi. Landet ledes nu for første gang af en flertalsregering, og der er nu atter optimisme for en mere positiv fremtid.

Tanzania har gjort betydelige fremskridt, når det kommer til statens evne til at levere offentlige tjenester og fremme rammevilkår for erhvervslivet. Fremskridtene bidrager til, at Tanzania forventes at blive et højvækstland i de kommende år.

De positive udviklinger i de institutionelle kvaliteter på tværs af Afrika har været medvirkende til, at lande som **Benin, Elfenbenskysten og Tanzania** har fået løftet deres kreditværdigheder i løbet af 2024. Det er en vigtig udvikling for et kontinent, der har brug for massive lån og investeringer for at opretholde og øge væksten.

Institutionelle kvaliteter, percentil, 2022 (2012)

	Rwanda	Senegal	Ghana	Sydafrika	Marokko	Tanzania
Government effectiveness	61 (52)	53 (39)	50 (53)	48 (61)	47 (51)	34 (27)
Corruption control	70 (72)	54 (49)	53 (55)	45 (53)	42 (37)	43 (26)
Political stability	48 (38)	41 (41)	44 (51)	20 (43)	34 (33)	37 (47)
Regulatory control	58 (48)	41 (50)	45 (55)	44 (64)	49 (50)	30 (37)
Rule of law	56 (48)	43 (47)	51 (56)	54 (57)	45 (46)	38 (37)

Anm.: Tallet i parentes angiver percentilen i 2012
Kilde: Verdensbanken, World Governance Indicators

Kontakt

Lavanyan Thedchanamoorthy
Senior Analyst, Country & Bank Risk
lat@eifo.dk